

Μαρούσι, 3/6/2020
Αρ. Πρωτ: /Φ.300
17865

Τμήμα Παρακολούθησης Αγοράς και Ανταγωνισμού

Πληροφορίες: Ι. Τσιάμης

Τηλέφωνο: 210 6151167

Ηλεκτρονική διεύθυνση: itsiamis@eett.gr

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Φραγκούδη 11 & Αλ. Πάντου
10163 Αθήνα

Υπόψη: κ. Ε. Μονεμβασίτη

Τηλ.: 2109098610 ή 213-1318610

e-mail: ke@mindigital.gr και emonemvasitis@mindigital.gr

Φαξ: 210 9098 433 ή 213-1318433

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αρ. 6471/13.5.2020 Ερώτηση του βουλευτή κ. Μ. Χαρακόπουλου με θέμα «Υπερβολικό το κόστος ίντερνετ και κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα»

ΣΧΕΤ: α) υπ' αρ. 6471/13.5.2020 Ερώτηση
β) Το Α. Π.: 11933 ΕΞ 2020 /15-5-2020 διαβιβαστικό έγγραφό σας με αριθ. πρωτ. ΕΕΤΤ 15344/15-05-2020

Σε απάντηση της υπό στοιχείο α) Ερώτησης που διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας με το υπό στοιχείο β) σχετικό, θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

1) Αναφορικά με τις χρεώσεις των εταιρειών της κινητής τηλεφωνίας και τη δυνατότητα επιβολής από την ΕΕΤΤ ανωτάτων ορίων τιμών λιανικής, επισημαίνεται ότι οι δυνατότητες ex ante ρυθμιστικής παρέμβασης της ΕΕΤΤ διέρχονται μέσα από τη διαδικασία ορισμού και ανάλυσης σχετικών αγορών υποκειμένων σε ρύθμιση που ορίζει ο Ν.4070/2012, κατ' επιταγή της ενωσιακής νομοθεσίας. Στο ως άνω πλαίσιο, η εν ισχύ Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις σχετικές αγορές υποκειμένες σε ex ante κανονιστική παρέμβαση¹, δεν συμπεριλαμβάνει την αγορά κινητής τηλεφωνίας, αλλά μόνο τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων σε μεμονωμένα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, σε επίπεδο χονδρικής (αγορά 2).

Προς διευκρίνιση, ο ορισμός από την ΕΕΤΤ (και τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές) μιας αγοράς, εκτός αυτών που περιλαμβάνει η Σύσταση, διέρχεται υποχρεωτικά από το σωρευτικό τεστ των τριών κριτηρίων² και υπόκειται σε έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, τα κριτήρια έχουν ως εξής: 1) Ύπαρξη υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου, διαθρωπικού, νομοθετικού ή κανονιστικού χαρακτήρα, 2) Διάρθρωση της αγοράς που δεν τείνει προς πραγματικό ανταγωνισμό εντός του σχετικού χρονικού ορίζοντα, αν ληφθεί υπόψη η κατάσταση του βασιζόμενου στην υποδομή ανταγωνισμού και των λοιπών ειδών ανταγωνισμού,

¹ 2014/710/ΕΕ: Σύσταση της Επιτροπής, της 9ης Οκτωβρίου 2014, σχετικά με σημαντικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ, *OJ L 295, 11.10.2014*

² Παρ.11 επ Προοιμίου και άρθρο 2 Σύστασης 2014

που αποτελούν το αίτιο των φραγμών εισόδου και 3) Το δίκαιο ανταγωνισμού και μόνο να μην επαρκεί για την κατάλληλη αντιμετώπιση της ή των αδυναμιών που έχουν εντοπιστεί στην αγορά,.

Σημειώνεται ότι η υπό αναθεώρηση νέα Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όχι μόνο εξακολουθεί να μην συμπεριλαμβάνει την αγορά κινητής τηλεφωνίας στον κατάλογο των υποκείμενων σε ex ρυθμιστική παρέμβαση αγορών, αλλά προτείνει ενδεχομένως και την αφαίρεση της αγοράς χονδρικού τερματισμού κλήσεων από τη λίστα, με τον ορισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο ενός ενιαίου τέλους (Eurorate) για τις τιμές τερματισμού.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, με δεδομένο ότι στη λιανική αγορά της κινητής τηλεφωνίας δεν προβλέπεται με βάση την ανωτέρω ανάλυση αγοράς, ρύθμιση, δεν υπάρχει, επί του παρόντος, και η δυνατότητα επιβολής ρυθμιστικών μέτρων, όπως π.χ. ενδεικτικά περιορισμός του ύψους των χρεώσεων, υποχρεώσεις ελέγχου τιμών και κοστοστρέφειας, κλπ.

2) Περαιτέρω, αρκετά από τα συμπεράσματα της μελέτης που παρατίθενται έχουν ήδη αναφερθεί από την ΕΕΤΤ στην ετήσια έκθεση επισκόπησης των αγορών, όπως άλλωστε μνημονεύεται και εντός της μελέτης, καθώς και από την ΕΕ στις ετήσιες έρευνες για το κόστος της κινητής ευρυζωνικότητας, των οποίων την υλοποίηση παρακολουθεί η ΕΕΤΤ επιχειρώντας να διασφαλίσει την εγκυρότητα των στοιχείων που αφορούν στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, η μελέτη αναφέρεται στην τελευταία δημοσιευμένη έρευνα της ΕΕ που βασίζεται σε τιμές Φεβρουαρίου 2019. Ωστόσο, η συγκεκριμένη μελέτη φαίνεται να εστιάζει στα προγράμματα συμβολαίου για οικιακούς πελάτες. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (31-12-2019) αυτά αφορούν περί του 26% των συνδρομητών κινητής στην Ελλάδα και δη, όσων εξ αυτών έχουν ανάγκη για μεγάλο όγκο δεδομένων και πολλά λεπτά ομιλίας. Επομένως, τα όποια συμπεράσματά της δεν αφορούν, κατ' ανάγκη, στο υπόλοιπο 74% των συνδρομητών καθώς και σε όσους οικιακούς συνδρομητές συμβολαίου δεν έχουν τις παραπάνω απαιτήσεις χρήσης όγκου δεδομένων και λεπτών ομιλίας. Τέλος, στο σκέλος των διαπιστώσεων κατάταξης της χώρας, εκκρεμεί η επιβεβαίωση ή μη της ισχύος τους από την νέα, υπό δημοσίευση έρευνα της ΕΕ. Σημειώνεται, όμως, ότι καθώς η πιλοηψία για τη συγκεκριμένη έρευνα αφορά στον Οκτώβριο του 2019 δεν αναμένονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στην κατάταξη, τουλάχιστον στα "βαριά" προφίλ χρήσης.

Ορισμένες από τις διαπιστώσεις που καταγράφονται στο ερώτημα φαίνεται να μην ισχύουν πλέον. Ειδικότερα:

Α) Αναφορικά με τη διαπίστωση ότι «Είναι η μόνη χώρα της ΕΕ και του ΟΟΣΑ όπου οι καταναλωτές δε μπορούν να αγοράσουν GB δεδομένων σε προγράμματα 4G κινητής που περιλάμβαναν 1000 λεπτά ομιλίας εντός Ελλάδας με προϋπολογισμό έως και 30€ το μήνα» αναφέρουμε ότι δεν ισχύει. Ενδεικτικά, εδώ και μερικούς μήνες υπάρχει πρόγραμμα με 1000 λεπτά ομιλίας, 1000 SMS και 3GB στα €27,95, ενσωματωμένου του τέλους συνδρομητών κινητής. Σημειώνεται επίσης ότι η υπόθεση αγοράς 1000' ομιλίας τον μήνα επί της οποίας επιχειρείται η άντληση συμπερασμάτων για τη χώρα και η σύγκρισή της με άλλες, δεν συνάδει με την μέση μηνιαία χρήση λεπτών ομιλίας στην Ελλάδα, ανερχόμενη το 2019 στα 283 λεπτά ομιλίας /μήνα για χρήστες συμβολαίου κινητής τηλεφωνίας ή 204 λεπτά ομιλίας/ μήνα για όλους.

Β) Παράλληλα για τη διαπίστωση ότι «Κατατάχθηκε ως η χώρα με τα λιγότερα gigabytes δεδομένων που θα μπορούσαν να αγοραστούν με 60€» αναφέρουμε ότι τους τελευταίους μήνες υπάρχει πρόγραμμα/προσφορά με 44,9€ στην οποία καταγράφεται ότι ο συνδρομητής προμηθεύεται 3000' προς σταθερά και κινητά, 3000 SMS και απεριόριστη χρήση δεδομένων. Δηλαδή, στην Ελλάδα με κόστος 44,9€ παρέχεται απεριόριστος όγκος δεδομένων. Απουσία του τέλους συνδρομητών κινητής στο συγκεκριμένο παράδειγμα εντάσσει αυτή τη λύση στην περιοχή των €40.

Ακόμη, το μέσο μηνιαίο έσοδο ανά τύπο συνδρομητή κινητής ανέρχεται στα 6€ ανά ενεργό συνδρομητή καρτοκινητής, στα 22€ ανά συνδρομητή κινητής συμβολαίου και στα €12 ανά συνδρομητή κινητής, εν γένει. Τα μεγέθη αυτά προέρχονται από απολογιστικά στοιχεία της αγοράς για το 2019 και δε συμπεριλαμβάνουν φόρους και τέλη. Ως εκ τούτου, διαπιστώνονται διαφορές μεταξύ των δαπανών που προκύπτουν από τις χρεώσεις βάσει ονομαστικών τιμών και αξιοποιούνται στις μελέτες σύγκρισης, με την πραγματική δαπάνη του συνδρομητή για τη χρήση υπηρεσιών κινητής. Κατ' επέκταση τα όποια συμπεράσματα αυτών των μελετών πρέπει να αξιολογούνται υπό το πρίσμα αυτών των διαφορών μεταξύ ονομαστικών και πραγματικών χρεώσεων στην εγχώρια αγορά.

3) Περαιτέρω, οι υπό εξέλιξη καθώς και οι μελλοντικές ενέργειες της στρατηγικής της EETT για τη μείωση των τιμών κινητής τηλεφωνίας και παροχής internet, περιλαμβάνουν ένα μείγμα ρυθμιστικών παρεμβάσεων που έχουν άμεσο αντίκτυπο στις τελικές τιμές. Παράλληλα, η EETT παρακολουθεί τον αντίκτυπο των τελών και της φορολογίας στο ύψος των λιανικών τιμών.

Ακολούθως, η EETT έχει ήδη δεσμευθεί σε παρεμβάσεις στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της όπως η ανάλυση αγορών σταθερής πρόσβασης (που επηρεάζει άμεσα τη χρήση internet, τη χρήση υπηρεσιών video streaming και υπηρεσιών B2B, B2C e-commerce), η πολυπαραμετρική ανάλυση και αξιολόγηση των τιμών κινητής τηλεφωνίας, κλπ.

Αξίζει επιπλέον να αναφερθεί πως η EETT, αναγνωρίζοντας τη δυσκολία υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες, εισόδου νέου παρόχου στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας, δεδομένου ότι απαιτούνται σημαντικές κεφαλαιουχικές δαπάνες, έχει, (μεταξύ των ενεργειών της), ήδη προβλέψει στις σχετικές άδειες απονομής φάσματος την υποχρέωση των παρόχων δικτύου κινητής να δίνουν πρόσβαση σε εικονικούς παρόχους κινητών επικοινωνιών, με στόχο την εισαγωγή MVNO (Mobile Virtual Network Operators) στην Ελληνική αγορά. Σημειωτέον μάλιστα ότι με σχετικές αποφάσεις της (οι οποίες κοινοποιήθηκαν και έλαβαν και την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής), εκδοθείσες κατόπιν αιτήματος επίλυσης διαφοράς της εταιρείας Forthnet, επέβαλε στις εταιρείες Vodafone και Cosmote, την παροχή πρόσβασης MVNO στην εταιρεία Forthnet, με συγκεκριμένους τεχνικούς και οικονομικούς όρους, προκειμένου να διευκολύνει την είσοδό της στην Ελληνική αγορά της κινητής τηλεφωνίας (ΑΠ EETT 881/09/28-01-2019 και 881/10/28-01-2019).

4) Τέλος, η EETT στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ως Αρχή Ανταγωνισμού, βάσει των οποίων δύναται να παρέμβει ex post στην ως άνω αγορά της κινητής τηλεφωνίας (N.4070/2012 και N.3959/2011), παρακολουθεί τις συνθήκες ανταγωνισμού σε αυτήν και προβαίνει σε διάφορες συστηματικές ελεγκτικές δράσεις, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία ελέγχου που της δίνει ο νόμος, βάσει των οποίων συγκεντρώνει σε τακτικό και έκτακτο επίπεδο στοιχεία πλήθους εμπορικών προϊόντων, πραγματοποιεί έρευνες καταναλωτών, προβαίνει δια των συνεργείων ελέγχου της σε επιτόπιους ελέγχους στις εταιρείες παρόχους (εποπτεύοντας τις υποχρεώσεις διαφάνειας και προσήκουσας πληροφόρησης των καταναλωτών, ιδίως

ως προς την τιμολόγηση), διατηρεί αρχείο στατιστικών, και βεβαίως διατηρεί και εμπλουτίζει το "Παρατηρητήριο Τιμών" της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕΤΤ, ασκεί τις ανωτέρω αναφερόμενες αρμοδιότητες της, **χωρίς όμως να έχει ολοκληρώσει τις έρευνές της στην λιανική αγορά της κινητής τηλεφωνίας.**

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση που άπτεται των αρμοδιοτήτων μας.

Ο Πρόεδρος

Καθηγητής Κωνσταντίνος Μασσέλος

